Lietas Nr. C15103814

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jelgavā 2014.gada 13.martā

Jelgavas tiesas tiesnese N.Paņkiva,

izskatīja rakstveida procesā civillietu /pers. A/ maza apmēra prasību pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2013.gada 15.novembrī prasītāja /pers. A/ iesniegusi tiesā prasības pieteikumu pret atbildētāju /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu, kas atbilst maza apmēra prasībai, kurā lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļus dēla /pers. C/ uzturam Ministru kabineta noteiktajā minimālajā apmērā.

Prasību motivē ar to, ka atbildētājs ir bērna tēvs. Prasītāja kopš 2012.gada 31.maija nedzīvo kopā ar atbildētāju un kopš tā laika prasītāja nodrošina dēla ikdienas aprūpi, un atbildētājs gandrīz nemaz nepiedalās bērna uzturēšanā.

Prasība pamatota ar Civillikuma 177.pantu, 179.pantu.

Civilprocesa likuma 250 ^{25}.panta otrā daļa nosaka, ka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Prasītāja nav lūgusi lietas izskatīšanu tiesas sēdē.

Atbildētājam atbilstoši Civilprocesa likuma 250^{21}.panta prasībām nosūtīts prasības pieteikums un tam pievienoto dokumentu noraksti, kā arī paskaidrojuma veidlapas. Un atbilstoši Civilprocesa likuma 250.$^{2\,2}$ panta prasībām atbildētājam izskaidrotas procesuālās tiesības. Ievērojot, ka tiesas dokumenti atbildētājam tika piegādāti uz viņa deklarēto dzīvesvietu, tad ievērojot Civilprocesa likuma 56^{1}.pantā ietverto prezumpciju par tiesas dokumentu piegādi un izsniegšanu, uzskatāms, ka atbildētājam tiesas dokumenti ir izsniegti.

Atbildētājs paskaidrojumus tiesai nav iesniedzis, kā arī nav lūdzis lietas iztiesāšanu tiesas sēdē.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 250 ^{21}.panta otrajai daļai, paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā.

Ievērojot to, ka puses nelūdza lietas izskatīšanu tiesas sēdē un tiesa neuzskatīja par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lieta tiek izskatīta rakstveida procesā un pusēm savlaicīgi paziņots par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Motīvu daļa

Novērtējusi prasības saturu kopsakarā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

Ar lietā esošo dzimšanas apliecības fotokopiju (lietas 12.lapa) pierādīts, ka 2011.gada 14.jūlijā dzimušā /pers. C/ vecāki ir /pers. B/ un /pers. A/.

Konvencijas par bērna tiesībām 27.panta pirmā daļa nosaka, ka ikvienam bērnam ir tiesības uz viņa fiziskajai, psihiskajai, garīgajai, tikumiskajai un speciālajai attīstībai nepieciešamo dzīves līmeni. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka uz vecākiem vai citām personām, kas audzina bērnus, gulstas galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu savu spēju un finansiālo iespēju robežās.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Minētā likuma 10.panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta pirmā daļa nosaka, ka vecāku pienākums atbilstoši Civillikuma noteikumiem ir samērā ar mantas un sabiedrisko stāvokli rūpēties par sava bērna dzīvību un labklājību, sagādāt viņam uzturu, tas ir, dot ēdienu, pajumti, apģērbu, kopt, audzināt un skolot viņu. Šī panta otrā daļa nosaka, ka vecāku pienākums ir sagatavot bērnu pastāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes.

Atbilstoši Civillikuma 179.pantam vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Lietā nav strīds, ka šobrīd tikai prasītājs īsteno ikdienas aizgādību pār nepilngadīgo bērnu /pers. C/.

Lietas iztiesāšanā netika iegūti pierādījumi par atbildētāja mantisko stāvokli.

Tiesas ieskatā, vecāku pienākums apgādāt bērnus ir absolūts un neatkarīgi no viņu veselības stāvokļa, vecākiem savam bērnam ir jādod nepieciešamais atbalsts bērna dzīves kvalitātes uzlabošanai un viņa pilnvērtīgai attīstībai.

Turklāt, tiesa uzskata, ka prasītājas pieprasītais uzturlīdzekļu apmērs neprasa papildus vērtēt prasītājas un atbildētāja mantisko stāvokli, jo tas ir valdības noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā, kuru katram vecākam, neatkarīgi no viņa mantiskā stāvokļa, ir pienākums nodrošināt savam bērnam.

Civillikuma 179.panta piektajā daļā ir noteikts, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņu mantas stāvokļa nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto iztikas minimumu un bērna vecumu. Saskaņā ar 2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr.37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērniem" 2.1.punktu un 2.2.punktu katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt katram savam bērnam līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai minimālos uzturlīdzekļus – 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, un no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai minimālos uzturlīdzekļus – 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Tiesai nav pamata uzskatīt, ka atbildētājs pilda pienākumu dot bērnam uzturu valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmērā, jo tas nav pierādīts ne ar kādiem Civilprocesa likumā noteiktajiem pierādīšanas līdzekļiem atbilstoši Civilprocesa likuma 10.panta un 93.panta pirmajai daļai.

Saskaņā ar Civillikuma 177.panta pirmo un ceturto daļu, līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Civillikuma 198.panta 4.punkts nosaka, ka aizgādība izbeidzas, kad bērns sasniedzis pilngadību.

Tiesa uzskata, ka prasītājai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus bērna uzturam līdz bērna pilngadībai, jo saskaņā ar Civillikuma 177.pantu, bērns atrodas vecāku aizgādībā līdz pilngadības sasniegšanai. Kā norādīts Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007.gada 24.oktobra spriedumā (lietā Nr.SKC-729) no dienas, kad bērns ir sasniedzis pilngadību, māte zaudē tiesības saņemt bērna uzturam paredzētos līdzekļus un izbeidzas tēva pienākums izmaksāt tos pilngadīga bērna mātei.

Novērtējot minēto, tiesa secina, ka no atbildētāja par labu prasītājai piedzenami uzturlīdzekļi bērna – /pers. C/ uzturam līdz bērna septiņu gadu vecumam 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi, un sākot no bērna septiņu gadu vecuma līdz bērna pilngadībai 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi.

Kā norādīts Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007.gada 29.augusta spriedumā (lieta Nr.SKC – 556) saskaņā ar LR Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu, ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā. Katrai fiziskajai personai ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā. Iztulkojot šīs tiesību normas savstarpējā saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, tas ir, pielietojot tiesību normu tulkošanas sistēmisko metodi, Senāts atzinis, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. Bez tam Senāts atzinis, ka kaut arī civiltiesiskajā likumdošanā, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, nav iekļauta norma, kas noteiktu sākuma termiņu, no kura piedzenami uzturlīdzekļi bērna uzturam tiesas ceļā tiesa piedzenot uzturlīdzekļus no prasības celšanas brīža, piedziņā ietver naudas summas, kas samaksātas no prasībaspieteikumaiesniegšanas brīža tiesā.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi piedzenami no 2013.gada 15.novembra.

Tiesas ieskatā, noteiktais maksājamo uzturlīdzekļu apmērs atbildētājam ir jānodrošina savam bērnam līdz bērna pilngadībai, jo sasniedzot pilngadību, bērni atbrīvojas no vecāku aizgādības un ir darbspējas vecumā, tādējādi paši var realizēt savas tiesības, ja nevar sevi apgādāt, ceļot atsevišķu prasību par uzturlīdzekļu piedziņu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu, no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji – prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 33.panta otrajai daļai, tiesas izdevumi ir valsts nodeva, kancelejas nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai daļai. Atbilstoši Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktam prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājumu kopsumma par vienu gadu.

Tādējādi, no atbildētāja atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunktu, piedzenama valsts nodeva EUR 144, kas aprēķināta no prasības kopsummas EUR 960. Tiesa izskaidro, ka valsts nodeva EUR 144 apmērā maksājama Valsts kasē, NMR. 90000050138, konts LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22, 0539 valsts nodeva.

Tāpat no atbildētāja piespriežami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi EUR 6,28 (lietas 2.lapa) par tiesas dokumentu piegādāšanu, kuru iemaksa jāveic šādos rekvizītos: ekonomiskās klasifikācijas kods-21499, saņēmējs Tiesu administrācija, Mūkusalas iela 41b, Rīga, NMR 90001672316, ar PVN apliekamās Personas reģ. Nr. 90001672316, Saņēmēja iestāde Valsts kase, BIC kods TRELLV22, Konta nr. LV51TREL2190458019000.

Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}pantu atbildētājam nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8. un 97.pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt prasību pilnīgi.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus bērna /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam ik mēnesi 25% (divdesmit piecu procentu) apmērā no Ministru Kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, sākot no 2013.gada 15.novembra līdz bērns sasniegs 7 gadu vecumu, un 30% (trīsdesmit procentu) apmērā no Ministru Kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas sākot no bērna 7 gadu vecuma līdz bērna pilngadībai, ieskaitot uzturlīdzekļus prasītājas kontā Nr./konta numurs/, AS Swedbank.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij tiesas izdevumus - valsts nodevu EUR 144 (viens simts četrdesmit četri *euro*) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 6,28 (seši *euro* 28 centi).

/pers. B/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma daļā par tiesas izdevumu piedziņu, uzliekot par pienākumu iesniegt Jelgavas tiesā pierādījumus par tiesas izdevumu samaksu valsts ienākumos.

Tiesas spriedumu lietas dalībnieki var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 (trīsdesmit) dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas - 2014. gada 13.marta Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentam, iesniedzot kasācijas sūdzību Jelgavas tiesā.

Tiesnese N.Paņkiva